

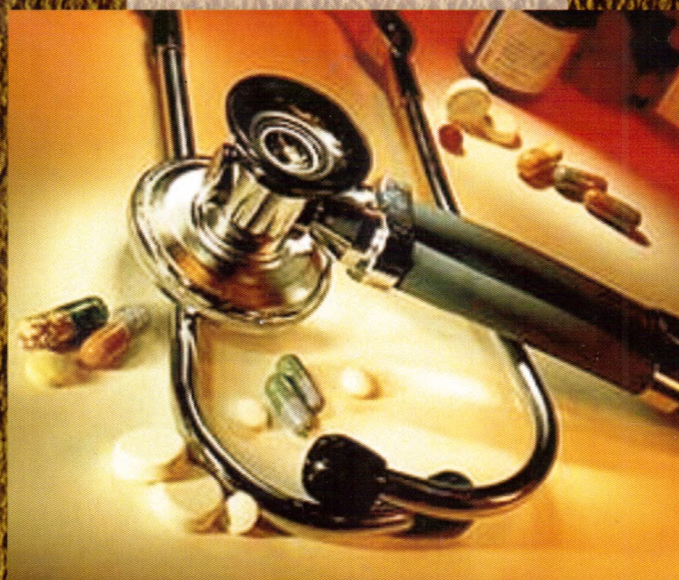

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

95
РОКІВ
ВДНЗУ «УМСА»

УДОСКОНАЛЕННЯ **ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ** **У СУЧАСНИХ УМОВАХ**

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

Полтава – 2016

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВНЗ <i>Погребняк О.І.</i>	170
УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДИТЯЧОГО СТОМАТОЛОГА НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ «СТОМАТОЛОГІЧНОГО» СПЕКТАКЛЮ <i>Поліщук Т.В., Труфанова В.П., Казакова К.С., Шешукова О.В.</i>	171
МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ПРОИЗВОДСТВА КОМИССИОННЫХ СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКИХ ЭКСПЕРТИЗ КАЧЕСТВА ОКАЗАНИЯ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ <i>Полякова Т.И., Шаталова Е.А., Макашев К.К., Колосов Ю.В.</i>	173
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КРЕДИТНОЇ ТРАНСФЕРНО-НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Попова І. Б., Артеменко А. Ф., Васильєва К.В.</i>	174
УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ ХВОРОБ <i>Попова І.Б., Васильєва К.В., Артеменко А.Ф.</i>	176
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОГО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ НА ПРОФІЛЬНІЙ КАФЕДРІ ФАКУЛЬТЕТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ <i>Потяженко М.М., Соколюк Н.Л., Лялька Н.О., Кітура О.Є., Настрога Т.В.</i>	177
ЗНАЧЕННЯ ПОЗААУДИТОНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Похилько В.І., Траверсер Г.М., Цейренко С.М., Чернявська Ю.І.</i>	179
НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ МЕДИЦИНИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ З ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ ТА ТОПОГРАФІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ І ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Проніна О.М., Білич А.М., Коптев М.М., Половик О.Ю., Пирог-Заказнікова А.В.</i>	180
УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ З «ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ» І «ОСНОВ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ І ВІЙСЬК» <i>Проніна О.М., Шевченко В.В., Коптев М.М., Білич А.М.</i>	182
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК ОДНЕ З ПРОВІДНИХ ЗАВДАНЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ <i>Пустовойт Г.Л., Ярмола Т.І., Ткаченко Л.А.</i>	183
АКТИВІЗАЦІЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНОМУ ВНЗ <i>Ряднова В.В., Безкоровайна І.М., Воскресенська Л.К., Пера-Васильченко А.В.</i>	184
ОПТИМІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ З ПИТАНЬ ВІЙСЬКОВОЇ ГІГІЄНИ ТА ГІГІЄНИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГІГІЄНА ТА ЕКОЛОГІЯ» <i>Саргош О.Д., Катрушов О.В., Матвієнко Т.М., Горбенко Н.В., Четверикова О.П., Флока В.С.</i>	186
УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ІЗ ФАХУ «УРОЛОГІЯ» <i>Саричев Л.П., Сухомлин С.А., Супруненко С.М.</i>	187
ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» <i>Свінцицька Н.Л., Шерстюк О.О., Устенко Р.Л., Пілюгін А.В., Каценко А.Л.</i>	189
САМООСВІТА СТУДЕНТА ЯК ФАКТОР ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТА В СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Сидорова А.І., Павленко С.А., Павленкова О.В., Амосова Л.І., Ткаченко І.М.</i>	190
ПРОБЛЕМНІСТЬ ЯК МЕТОД АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЇ <i>Сизоненко Н.В., Куценко Н.П.</i>	192
УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ <i>Синенко О. А., Варданян А. О.</i>	193
ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК У ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ <i>Сілкова О.В.</i>	195
СИСТЕМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ ПІДГОТОВОЧОГО ВІДДІЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ УКРАЇНИ <i>Скальська С.А.</i>	196
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ <i>Скікевич М.Г., Волошина Л.І., Соколова Н.А.</i>	197
ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЛІКАРІВ <i>Скрипник І.М., Гопко О.Ф., Маслово Г.С.</i>	199
УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ <i>Скрипник І.М., Марченко А.В., Нідзельський М.Я., Давиденко Г.М., Чикор В.П.</i>	200

іспиту «Крок-2. Загальна лікарська підготовка» досить часто студенти, йдучи шляхом найменшого спротиву, заучують і запам'ятовують правильні відповіді до тестових завдань із «кроківських» буклетів, з яких у більшості випадків і формують тести для перевірки вихідного, кінцевого рівня знань на практичних заняттях та модульні контролю, що дозволяє студентам отримати високий відсоток на комп'ютерному тестуванні. Однак, коли справа доходить до усної відповіді щодо теоретичних питань чи інтерпретації клінічної задачі, вміння її пояснити, визначити ключові патогенетичні ланки і т.п., виникає багато труднощів.

При викладанні внутрішньої медицини з першого практичного заняття проводиться систематична робота, спрямована на поступове формування в студентів уміння розглядати клінічну ситуацію, аналізувати її, робити висновки, прогнози та рекомендувати заходи, спрямовані на розв'язок поставленої проблеми. Ситуаційна задача з банку даних «Крок-2» містить клінічну проблему з різноманітними характеристиками, вимагає застосування знань з внутрішньої медицини, їх інтеграції з іншими теоретичними і клінічними дисциплінами. Рішення клінічної задачі вимагає від студента не тільки певного рівня теоретичної підготовки, а й аналітико-синтетичної, творчої діяльності, що є необхідною складовою формування клінічного мислення студента.

Удосконалення викладання предмета викладачем і розуміння його студентами неможливі без належної матеріальної бази, тому кафедра постійно працює над оновленням діагностичної бази. На сьогодні кафедра забезпечена комп'ютерними системами холтерівського моніторингу, спірометрії, електрокардіографії, проведення водневого дихального тесту, що дозволяє наблизити студента до будь-якої клінічної ситуації і дає можливість удосконалити клінічне мислення студентів. Перевагами роботи на сучасній діагностичній апаратурі є можливість працювати як індивідуально, так і в групі.

Професійно-практична підготовка майбутніх лікарів тісно пов'язана з опануванням сучасних методів діагностики та лікування, які нині вже широко використовуються в Україні, але, на жаль, не розкриті в базових вітчизняних підручниках. Тому є необхідність використовувати матеріали американських та європейських підручників, які досконаліше відображають сучасні методики та протоколи надання медичної допомоги. Для вирішення цієї проблеми кафедрою була розроблена інтерактивна сторінка в соціальній мережі, де викладені найновіші й актуальні матеріали з внутрішньої медицини українською, російською та англійською мовами, що забезпечило можливість отримання сучасної інформації студентами-іноземцями.

Отже, сучасні темпи розвитку суспільства, економіки та соціальної сфери потребують від освітніх установ упровадження нових методів освіти. Розвиток пізнавальної активності сприяє формуванню й удосконаленню процесу клінічного мислення, спонукає студентів до постійного поповнення і розширення обсягу наукових знань, що зрештою позитивно впливає на поліпшення якості підготовки студентів-медиків. Теоретична підготовка без контакту між студентом і хворим не дає бажаного результату в підготовці лікаря-фахівця, якого потребує ринок праці. Постійне формування та закріплення практичних навичок у студента покращує засвоєння теоретичного матеріалу та сприяє розвитку клінічного мислення.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Скрипник І.М., Марченко А.В., Нідзельський М.Я., Давиденко Г.М., Чикор В.П.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті представлені сучасні педагогічні технології, актуальні на післядипломному етапі підготовки лікарів-інтернів і слухачів, що впроваджуються в навчальний процес кафедрами факультету післядипломної освіти.

Ключові слова: педагогічні технології, кейсове навчання, модульне навчання, портфоліо.

Підготовка і виховання майбутнього лікаря-спеціаліста є складним навчальним і виховним процесом у вищих медичних закладах освіти, які здійснюють професійну підготовку.

Успішність та ефективність майбутньої професійної діяльності лікарів-інтернів визначається комплексом здобутих і закріплених у навчальному закладі знань, особливо їх системністю, а також умінь і практичних навичок.

Лікарям-інтернам у сучасних умовах необхідно сприймати значні обсяги інформації, аналізувати і розподіляти засвоєну інформацію, систематизувати її за значимістю для майбутнього застосування на практиці. Під час всіх цих процесів і формується в них клінічне мислення, яке дозволяє досягти в майбутньому успішних діагностичних і лікувальних результатів. Педагогам не завжди вдається досягти бажаних навчальних цілей, використовуючи у своєму викладацькому арсеналі традиційні методи навчання [1].

На сьогодні актуальним є впровадження нових форм і методів навчання, удосконалення чинних методик, навчальних програм. Спроби підвищення ефективності освітньої системи, її модернізація базуються на використанні різноманітних методик і технологій навчання. При цьому необхідно не забувати про змістову та методичну адаптацію відомих педагогічних технологій для підготовки майбутнього лікаря [2].

Ми постійно звертаємо пильну увагу на вдосконалення навчального процесу з лікарями-інтернами та лікарями-курсантами. Важливе місце в навчальному процесі на післядипломному етапі займають форми та методи навчання. Нині кафедри факультету післядипломної освіти з метою вдосконалення підготовки лікарів широко застосовують сучасні педагогічні технології: проектне навчання, модульне навчання, кейсове навчання, портфоліо, інтерактивне навчання.

Проектне навчання має цільове призначення – це самостійний мотивований пошук вирішення пізнавальних і практичних задач. Головними завданнями проектного навчання є культивування проблемно-пошукового, конструктивного та критичного мислення. Вирішити ці завдання вдається за допомогою певного педагогічного інструмен-

та, який становить собою консультативний діалоговий тип роботи, що стимулює мотивацію слухачів, лікарів-інтернів.

Кожна педагогічна технологія розвиває ключові вміння та практичні навички майбутнього спеціаліста. Проектне навчання дає можливість лікарям-інтернам сформувати вміння з науково-дослідної роботи, розвинути пізнавальні та проектні навички.

Мета модульного навчання – це організація самостійного навчання в групі лікарів-інтернів або слухачів, забезпечення навчальних потреб за інтересами, за рівнем знань. На передатестаційних циклах організація навчального процесу в групах здійснюється за рівнем кваліфікаційної категорії. Основне завдання модульного навчання – ефективна реалізація організаційних, координаційних, інтеграційних функцій майбутнього спеціаліста. Забезпечується реалізація цього завдання шляхом навчання в групах із консультантом, самостійної роботи лікарів-інтернів із технічними засобами навчання, літературного пошуку. Модульне навчання підвищує мотивацію, розвиває самостійність, уміння самоуправляти пізнавальною діяльністю.

Цільовим призначення кейсового навчання є розвиток аналітичних дослідницьких навичок, уміння аналізувати ситуацію, планувати та приймати рішення. За допомогою системи кейсів проводиться безпосереднє навчання, аналіз та інтеграція ділових ситуацій і завдань. Основним педагогічним інструментом для вирішення завдань кейсового навчання є методи групової взаємодії – дискусії, спори, клінічні розбори. Кейсове навчання розвиває здібності до професійної орієнтації.

Такий вид навчальної роботи, як створення портфоліо широко застосовується в навчальному процесі кафедр факультету стоматологічного профілю. Він створює високий рівень навчальної мотивації, сприяє вирішенню індивідуальних завдань, саморозвитку, розвитку самооцінки в лікарів-інтернів і лікарів-курсантів. Основними завданнями портфоліо є деталізація процесу навчальної участі кожного слухача, демонстрація його здібностей практично застосувати здобуті знання та вміння. Створення портфоліо лікарями-інтернами та лікарями-курсантами здійснюється в процесі науково-дослідної роботи, самостійної творчості, участі в конкурсах професійної майстерності. Такий вид навчання дозволяє підвищити навчальну активність, покращити рівень практичних навичок.

Важливу нішу в навчальному процесі на післядипломному етапі займає інтерактивне навчання, провідна мета якого – активізація індивідуальних розумових здібностей, індивідуалізація педагогічної взаємодії, досягнення двостороннього зв'язку. Завданням інтерактивного навчання є допомога лікарям-інтернам і слухачам у обміні інформацією, поєднання теорії з практикою, полегшення сприйняття інформації. Досягнення мети та вирішення завдань інтерактивного навчання відбуваються за рахунок розвитку діалогового спілкування, участі лікарів у дискусіях, обміну досвідом.

Основою навчання лікарів на післядипломному етапі є вдосконалення їхньої практичної підготовки. На кафедрах факультету післядипломної освіти широко впроваджуються в лікувальний процес наукові розробки співробітників кафедр, сучасні технології лікування, які презентуються лікарям-інтернам і слухачам на лекціях, демонструються на практичних заняттях. Із сучасних форм демонстрацій та відпрацювання практичних навичок на кафедрах широко впроваджуються тематичні відеофільми, мультимедійні презентації, відеоконференції, клінічні розбори, відпрацювання практичних навичок на тренажерах, муляжах.

Отже, на сучасному етапі підготовки спеціалістів-медиків важливу роль у їх професійному становленні відіграють освітні педагогічні технології, спрямовані на вдосконалення та розширення практичної підготовки. Важливим при цьому є створення алгоритмів відпрацювання практичних навичок.

Список використаної літератури

1. Горшунова Н.К. Инновационные технологии в подготовке врача в системе непрерывного профессионального образования /Н.К. Горшунова // *Фундаментальные исследования*. – 2009. – №2. – С. 86-88.
2. Лекція – провідна форма та активний метод навчання на післядипломному етапі / [І.М. Скрипник, Г.М. Давиденко, М.Я. Нідзельський, В.П. Чикор] // *Вісник проблем біології і медицини*. – 2015. – Вип.3, т. 2(123). – С.69-72.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ РОБІТ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ СТОМАТОЛОГІВ

Скрипников П.М., Силенко Ю.І., Хавалкіна Л.М., Дубина В.О.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Відповідно до вимог підготовки лікарів-інтернів організація їх навчання полягає в ретельному плануванні навчального процесу в інтернатурі. Тому необхідно стимулювати пізнавальну діяльність лікарів-інтернів, активно залучати їх до елементів науково-дослідної роботи.

Ключові слова: лікарі-інтерни, науково-дослідна робота.

Навчання в інтернатурі – це етап підготовки, що проводиться відповідно до конкретних вимог, установлених нормативними документами.

З метою наближення навчання до сучасних завдань практики охорони здоров'я МОЗ затверджені навчальні програми і плани післядипломної освіти для лікарів-інтернів стоматологів. Передбачено виконання очної частини в умовах профільних кафедр вищого медичного навчального закладу та заочної частини в базових установах лікувально-профілактичних закладів України [3; 4; 6].

Відповідно до вимог підготовки лікарів-інтернів організація їх навчання має системний підхід і полягає в ретельному плануванні навчального процесу в інтернатурі з поетапним контролем рівня знань та вмінь виконання практичних навичок [2].

Навчанням у інтернатурі планується вдосконалення практичних навичок, поглиблення теоретичних знань та